

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2. gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 4. novembra 1874.

Obseg: Važen korak o zboljššanji živinoreje v Avstriji. — Postava od 26. septembra 1874, veljavna za Kranjsko, s katero se razpisuje cestni policijski red javnih nedržavnih (necesarških) cest. — Zapisnik 31. odborove skupščine slovenske Matice 9. oktobra 1874 leta. — Pobirki iz knjig, pa „sine ira et studio“. — Čedalje več dela, čedalje več plačila: to je avtonomija naših županij! — Iz deželnih zborov. — Iz sodnijskega življenja. (Dalje.) — Naši dopisi. — Noviĉar.

Gospodarske stvari.

Važen korak o zboljššanji živinoreje v Avstriji.

Iz Gorice 1. novembra.

Naznanite drage „Novice“ tudi živinorejcem slovenskih pokrajin veselo novico, da je c. k. ministerstvo kmetijstva sklenilo, resno poprijeti se zboljševanja živinoreje sploh v Avstriji. Res je že ministerstvo dokaj denarne podpore podelilo kmetijskim družbam za pospeševanje živinoreje, in ne moremo tajiti, da ne bi se spoznal že sedaj kaki vspeh požlahnevanja goveje živine. Vsem tem pa je ministerstvo, posvetovaje se z odličnimi živinorejci sprevidilo, da celemu delu požlahnevanja pomanjkuje prave podlage, to je določnega načrta postopanja. Zato je zbralo najodličnejše profesorje kmetijstva na Dunaji, kakor dr. Wilkens-a, vladnega svetovalca prof. Hecke-ta, prof. dr. Moser-ja, vse iz visoke šole kmetijske na Dunaji, prof. živinozdravniške šole Bruckmüller-ja itd. v posebni dogovor. Ta zbor je sklenil, da se ima napraviti glavno delo, v katerem imajo biti popisana vsa goveja plemena cele Avstrije. Na podlagi znanstvenega preiskovanja raznih govejih plemen bo mogoče stalno spoznati in pozvedeti vrednost naše avstrijske živine in določiti, s kakošnim plemenom se ima požlahnevati to ali uno domače plemo. Za vse južne dežele je visoko c. k. ministerstvo kmetijstva hotelo izročiti znanstvena preiskovanja govedoreje gosp. Povšetu, ki pa ni mogel sprejeti mu ponujenega posla, ker bi moral popustiti sedanje učiteljsko službo. Po dogovoru z visokim ministerstvom je sedaj vendar gosp. Povše prevzel deželo Goriško, Gradišĉansko in okolico Tržaško. Nadjamo se, da bo vstregel željam ministerstva, da prevzame po dovršenih znanstvenih študijah govedoreje na Goriškem, tudi vsaj Kranjsko, če že tudi ne Istrije in Dalmacije, kar ministerstvo želi. Res smemo biti Slovenci ponosni, da imamo tako vrlega rojaka v naši sredini, kateremu ministerstvo zaupljivo izroĉuje tako velevažni znanstveni posel, in kolikor mi poznamo njega, zagotovljeni smemo biti, da je on pravi moŹ, ki bo znal ministerstvu povedati, kaj pomanjkuje naši govedoreji in kako da se ima požlahniti.

Kot velik prijatelj živinoreje in prepriĉan o veliki vaŹnosti govedoreje se nadejam boljše prihodnosti v tej prevaŹni stroki gospodarstva, ker imenovalo je ministerstvo za druge glavne pokrajine cesarstva odliĉne

moŹake, kakor na pr. prof. Kaltenegger-ja, katerega poznamo kot izvrstnega strokovnjaka v živinoreji iz Altenburške kmetijske akademije in družih njegovih znanstvenih spisov.

Postava od 26. septembra 1874,

veljavna za Kranjsko,

s katero se razpisuje cestni policijski red javnih nedržavnih (necesarških) cest.

I. Določila, kako je odvracati cestne pokvarbe.

§. 1. Kedar se ali nalašč ali zaradi pomanjkanja dolŹne skrbljivosti pokvari cesta sama ali pokvari jo k cesti spadajoĉe stvari, kakor so: pocestni banketi, zidani parapeti in podporni zidovi, odrivaĉi, drŹaji, koli, zasajeni zato, da bi se z njimi odvrnila kaka nesreĉa, potem: sopotnice (kanali), mostovi, obcestna rovišĉa, miljski kazalniki, cestne roke, sneŹni drogovi, razdelilni koli, deske z imenom kacega sešĉa in svarilne deske, cestarske ali mitne hiše s tarifnimi in prepovednimi deskami vred, spadajoĉimi k tem hišam, drevo-redno drevje, na cesti ali ob cesti zasajeno, in leseni koli itd., tedaj se vselej take vrste pokvarba, ako ne spada pod obĉni kazenski zakon, imenuje prestopok cestno policijo, ter kaznuje se po §. 27. tega zakona. Poleg tega je krivec tudi dolŹan povrniti storjeno kvaro (škodo).

§. 2. Prepovedano je, Źivino pasti na pocestnih banketih, njenih obronkih in obcestnih rovišĉih, ter nikdo ne sme samovoljno rabiti ondod rastoĉe trave.

§. 3. Obcestna rovišĉa, preko katerih kolovozniki na kakošno cesto ali voŹni potje drŹe k zemljišĉem ali k poslopjem, naj se ali premoste ali Źlebu podobno potlakajo ob trošku tistih, ki so dolŹni vzdrŹavati dotiĉni kolovoznik, in oziroma ob trošku dotiĉnih gospodarjev, katerih so zemljišĉa ali poslopja.

Vsacemu je prepovedano, voziti ĉez obcestna rovišĉa, ako niso premošĉena ali potlakana.

Premostiti ali potlakati jih je treba vse na tanko tako, kakor ukaŹe cestna uprava, in drŹati se je potrebnega preĉnega prekroja (profila).

§. 4. Ceste, katere drŹe skozi gozd ali po tleh, kodar popreŹnji gozd na novo raste, ali kodar se gozd zdaj prviĉ izpodreja, treba, da imajo na vsako stran vnanjega rovišĉa praviloma po dva seŹnja na široko svetlobe.